

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра методики викладання мистецьких дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Болнар
М.Б. Болнар

“31” серпня 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ МУЗИКИ

з галузі **01 Освіта**

за спеціальністю **014 Середня освіта**

предметною спеціалізацією **014.13 Музичне мистецтво**

за освітньо-професійною програмою бакалавра

Кременець – 2017 рік

Легкун О.Г., Медецька Т.П. Історія української та зарубіжної музики: [робоча програма нормативної навчальної дисципліни для студентів спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціалізації 014.13 Музичне мистецтво]. – Кременець, 2017. – 31 с.

Розробники:

Легкун Оксана Гаврилівна – зав. кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат мистецтвознавства, доцент.

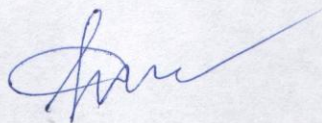
Бойчук Оксана Миколаївна – старший викладач кафедри гри на музичних інструментах та вокально-хорових дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, кандидат мистецтвознавства.

Медецька Тетяна Петрівна – асистент кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри методики викладання мистецьких дисциплін

Протокол від 31 серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри

О.Н. Дем'янчук

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Історія української та зарубіжної музики» складена відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) освітнім рівнем першим (бакалаврським). Програму побудовано відповідно до модернізації освітньої діяльності України у зв'язку із перспективами входження у науковий простір Європи та приєднання до Болонського процесу; за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих закладах освіти.

Ключові слова: античне мистецтво, «ars nova», братські школи, духовний циклічний концерт, диригентсько-хорова діяльність, експресіонізм, імпресіонізм, класицизм, музичні жанри, музичне мистецтво середньовіччя, романтизм, симфонія, соната, опера.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 12 ECTS	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Модулів – 6	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		2-3-й	2-3-й
Загальна кількість годин – 300		Семестр	
	3-6-й	3-6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,14	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	Лекції	
		92 год.	18 год.
		Практичні, семінарські	
		48 год.	14 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		160 год.	268 год.
		Вид контролю:	
екзамен – 3, 4, 5, 6 сем.	екзамен – 4, 6 сем. залік – 3, 5 сем.		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 47 % / 53 %

для заочної форми навчання – 11 % / 89 %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія української та зарубіжної музики» є надання здобувачам вищої освіти знань про специфіку функціонування і розвитку музичної культури, еволюцію основних музичних жанрів, формування навичок використання здобутих знань у дослідницькій та педагогічній практиці, що має важливе значення в системі їх загальної гуманітарної підготовки.

У ході занять здобувачі вищої освіти повинні скласти уявлення про найважливіші події і явища музичної культури, а також освоїти основні поняття та терміни музичного мистецтва.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія української та зарубіжної музики» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з історією музичної культури, її провідними напрямками та стилями, етапами розвитку, починаючи з архаїчних форм до специфічних музичних явищ нового і новітнього часу; виховання розуміння закономірностей музично-історичного процесу; розуміння культурно-типологічних характеристик музичного мистецтва, діалектики розвитку основних культурно-історичних традицій та музичної стилістики; розвиток художньо-історичного мислення студентів; аналіз соціально-політичної обумовленість музично-історичного руху; підвищення загальноосвітнього і культурного рівня.

У результаті вивчення курсу «Історія української та зарубіжної музики» у майбутніх учителів музичного мистецтва формуються такі програмні компетентності:

Загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, самостійно вивчати нові методи і форми роботи та використовувати новітні педагогічні технології у практичній діяльності;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

- здатність розуміти культурно-типологічні характеристики музичних стилів, течій, їх конкретні прояви у творчості українських і зарубіжних митців;
- здатність до засвоєння знань у галузі музично-теоретичних дисциплін та усвідомлення їхнього взаємозв'язку з практикою музичної діяльності.

Програмні результати навчання.

Здобувач вищої освіти:

- володіє теоретико-методичними знаннями у галузі музичного мистецтва, принципами і закономірностями організації навчального процесу;
- розуміє жанрові особливості музичного мистецтва у контексті вітчизняного та зарубіжного досвіду, володіти знаннями музичних стилів і напрямків різних епох;
- здійснює художньо-педагогічний аналіз музичних творів використовуючи для цього базові знання з фахових дисциплін;
- виявляє здатність до продовження навчання з деяким ступенем автономії, що проявляється саморозвитку та самокорекції знань, моделюванні траєкторії особистісного самовдосконалення у галузі музикознавчих питань шкільної освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль I.

Змістовий модуль 1. Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до кінця XVIII століття.

Тема 1. Мистецтво Київської Русі. Три основні лінії розвитку музичної культури княжої доби (народнопісенна творчість, професійна музика княжого двору, церковна музика). Билини – основа, зародок слов'янського епосу.

Тема 2. Музична культура України у XIV – першій половині XVIII століття. Розвиток музичної грамотності. Музика в братських школах та колегіумах. М. Ділецький – видатний теоретик і композитор XVII століття. «Граматики музикальна». Музичні цехи та їхня діяльність. Розвиток музичної освіти у Київській академії. Співацька музична школа в м. Глухів.

Тема 3. Музична культура України у другій половині XVIII століття. Новаторство в українському музичному мистецтві, зміни в жанровій системі (духовний циклічний концерт). Нові жанри: опера (опери М. Березовського, Д. Бортнянського). Е. Ванжура «Українська симфонія». Симфонія соль мінор невідомого автора початку XIX століття.

Модуль II.

Змістовий модуль 2. Розвиток української музичної культури XIX - XX століття.

Тема 1. Українська музична культура XIX століття. С. С. Гулак-Артемівський Опера «Запорожець за Дунаєм». П. Ніщинський Музично-театральна композиція «Вечорниці».

Тема 2. Життєвий і творчий шлях М. В. Лисенка. Диригентсько-хорова діяльність М. Лисенка. Фольклористична діяльність М. Лисенка, обробки народних пісень. Інструментальна творчість композитора. Опера М. Лисенка «Тарас Бульба» – героїко-патріотична, музично-історична народна драма. Особливості драматургії опери М. Лисенка «Наталка Полтавка». Дитячі опери. «Коза-Дерева», «Пан Коцький», «Зима і Весна». Музика до «Кобзаря» Т. Шевченка: солоспіви, хори, кантати.

Тема 3. Перша третина XX століття – важливий етап формування національної композиторської школи. Обробки народних пісень та оригінальна творчість М. Леонтовича. Жанрова різноманітність творчості К. Стеценка. Творчий портрет Я. Степового.

Тема 4. Музична культура України у першій половині XX століття.

Жанрова різноманітність творчості С. Людкевича. Творчий портрет В. Барвінського: інструментальна музика, робота в жанрі фортепіанної мініатюри. Творчий портрет В. Косенка. М. Вериківський – автор першого українського балету «Пан Каньовський». Перша українська ораторія «Дума про дівку-бранку попівну Марусю Богуславку». Опера М. Вериківського «Наймичка». Фортепіанна творчість М. Вериківського на прикладі циклу «Волинські акварелі».

Тема 5. Музична культура України другої половини XX століття.

Пісенне спрямування творчості композиторів (А. Кос-Анатольський, Є. Козак, П. Майборода). «Нова фольклорна хвиля» в українській музиці. Своєрідний розвиток жанру кантати на фольклорній основі (Л. Дичко «Чотири пори року»). Жанрова різноманітність творчості М. Скорика («Гуцульський триптих»).

Модуль III.

Змістовий модуль 3. Західноєвропейська музична культура. Виникнення і розвиток до першої половини XIX ст.

Тема 1. Розвиток музичного мистецтва до XVII ст.

Музична культура античності. Греція і Рим (зв'язки з культурами Єгипту та інших країн Сходу). Спільні та відмінні риси в розвитку культури. Різне трактування античності

в XVI, XVII, XVIII, XIX, XX ст. Герої античної літератури в музиці (образ Орфея в операх Я.Пері, К.Монтеверді, К.Глюка, балеті І. Стравинського, опереті Ж.Оффенбаха, симфонічній поемі Ф. Ліста). Музичне мистецтво середньовіччя. Тисячолітній період розвитку (476 – 1453). Літературні пам'ятники середньовіччя («Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», поеми Нізамі, Руставелі, «Слово о полку Ігоревім», фрески А.Рубльова. Ф.Грека). Народна музика в епоху середньовіччя. Мандрівні музиканти. Церковна музика. Одноголосний григоріанський хорал. Псалмодія. Гімни. Розвиток професійного багатоголосся. Різні форми нотації. Теоретична думка в середньовіччі. Народні театралізовані вистави. Відображення середньовічної музичної культури в мистецтві XIX – XX ст. (опери «Трубадур», «Дон Карлос» Дж. Верді; «Тангейзер» Р.Вагнера, кантата К. Орфа «Карміна Бурана»). Музичне мистецтво епохи Відродження. Третій великий етап в історії музики (XIV – XVI ст.). Нова епоха в італійській літературі (Данте, Бокаччо, Петрарка). Відродження в англійському драматичному театрі; творчість Е.Роттердамського в Німеччині: Ф.Рабле – у Франції. Музика Італії.

Різноманіття жанрів. Поліфонічне мистецтво (характерні жанри – меси, мотети). Творчість Д. Палестрини. Нідерландська (франко-фламандська) поліфонічна школа (Г.Дюфаї, Ж.Депре, Й.Окегем, К.Жанекен, О. Лассо). Музика в Німеччині. Реформація. Протестантський хорал і його втілення в творчості Й.-С. Баха. Німецьке багатоголосся. Мейстерзінгери ті їх представник Ганс Сакс (Р. Вагнер, опера «Нюрнберзькі мейстерзінгери»).

Музична культури Франції. Розвиток народно-побутових жанрів. Творчість видатних композиторів-гуманістів (Ф. де Вітрі, Г. де Машо, К. Жанекен). Музична культура Англії Ріст національної самосвідомості. Зв'язок художньої творчості з музикою.

Тема 2. Розвиток опери та інструментальної музики у XVII – XVIII ст.

Опера – складний синтетичний вид мистецтва. Історичні та суспільні передумови виникнення опери. Опера – основний жанр XVII ст. Ведуче значення французької та італійської опер. К. Монтеверді – оперний композитор першої половини XVII ст. Італійське бельканто і вплив італійської опери на послідувачий розвиток західноєвропейської оперної культури. Опера seria та buffa. Французька опера XVII ст. Ж. Б. Люлі – основоположник французької ліричної трагедії. Французька комічна опера як музично-театральний жанр. «Війна буффонів». Виникнення англійської опери. Г. Перселл. Д. Пепуш і його народна «Опера жебрака» – англійський різновид комічної опери, класичний зразок баладної опери. Німецька опера в Гамбурзі. Німецький зінгшпіль. К. В. Глюк – реформатор опери в період кризи європейського оперного мистецтва в середині XVIII ст.

Формування інструментального стилю. Основні групи музичних інструментів. Поліфонія та гомофонія. Вплив традицій вокального мистецтва на інструментальний стиль. Імпровізаційність. Коротка характеристика національних шкіл інструментальної музики (Італія, Франція, Англія, Німеччина, Нідерланди). Типові жанри і форми інструментальної музики.

СЛУХАННЯ: фрагменти х опер К. В. Глюка «Орфей», «Дідона та Еней» Г. Персела концерти А. Вівальді „Пори року», твори Ж. Ф. Рамо. Д.Фрескобапді, Ф. Куперена, Д.Букстехуде, твори англійських верджиналістів, фрагменти з ораторій Г. Генделя (за вибором викладача).

Тема 3. Мистецтво епохи бароко. Й.-С. Бах.

Бароко – художній стиль, що панував у європейському мистецтві з XVII до середини XVIII ст. Найбільш розгорнуто відображає внутрішні протиріччя епохи. Найвищий розвиток поліфонії. Поширення гомофонії (композитори прагнуть глибше розкрити багатство внутрішнього світу людини). Внутрішня свобода в тлумаченні жанрів (фуга стає частиною сюїти чи концерту). Високі художні вершини мистецтва бароко в творчості А.Кореллі, А.Вівальді, Г.Ф.Генделя і особливо Й.-С. Баха, Й.-С. Бах –

німецький музикант – філософ, композитор-гуманіст, виконавець, педагог. Життєвий шлях. Творчість Й.-С. Баха – початок розквіту німецької класичної музики. Поліфонічний стиль Баха. Різноманітність творчої спадщини. Історичне значення творчості композитора.

СЛУХАННЯ: токати і fuga d-moll; інвенції (за вибором); прелюдії та фуґи з «ДТК» (за вибором); фрагменти з меси h-moll; фрагменти з «Страстей за Матфієм»; Скерцо з сюїти h-moll; Англійські та Французькі сюїти (фрагменти); інші твори за вибором викладача.

Тема 4. Музична культура епохи класицизму. Й. Гайдн.

Класицизм як художній напрям. Продовження традицій античного мистецтва. Струнка форма, життєва повнокровність образів, благородна простота.

Особливості тематизму віденських класиків, демократичні тенденції, зв'язок з народнопісенними джерелами. Оркестр віденських класиків. Сонатно-симфонічний цикл. Й. Гайдн – австрійський композитор, старший з майстрів віденської школи, родоначальник класичного симфонізму. Життєвий та творчий шлях. Гармонічне світосприйняття композитора. Оптимізм, демократичність, зв'язок з народно-побутовою музикою.

СЛУХАННЯ: симфонія № 103; фрагменти симфонії Т. Дитяча»; сонати D-dur, e-moll.

Тема 5. Творчість В. А. Моцарта.

В. А. Моцарт – австрійський композитор, представник віденської класичної школи.

Зв'язок творчості Моцарта з передовими ідеями часу. Використання різних музичних жанрів та їх новаторське трактування. Мелодизм творів Моцарта. Значення творчості композитора для розвитку європейської музичної культури.

Життєвий та творчий шлях.

СЛУХАННЯ: фрагменти з опери «Весілля Фігаро»; симфонія №40; «Маленька нічна серенада»; соната A-dur; фрагменти з «Реквієму»; інші твори за вибором викладача.

Тема 6. Творчість Л. Бетховена.

Л. ван Бетховен – німецький композитор, що втілює у творчості високі громадянські ідеали свого часу. Основна тема творчості – героїчна боротьба в ім'я свободи та щастя людства. Перехід від мистецтва класицизму до романтизму.

Творчість Бетховена – вершина віденського класичного стилю. Багатство і різноманітність тем та настроїв у творах Бетховена. Основний напрям творчості – інструментальна музика. Життєвий та творчий шлях.

СЛУХАННЯ: симфонії № 5, № 9 (фінал); увертюра «Еґмонт»; фортепіанні сонати № 8, № 14; окремі фортепіанні твори за вибором викладача.

Модуль IV.

Змістовий модуль 4.

Творчість композиторів першої половини XIX-XX ст.

Тема 1. Романтизм в мистецтві

Соціально-політичні передумови виникнення романтизму. Поразка французької революції, період політичної реакції.

Романтизм - ведучий художній напрям західноєвропейського мистецтва в першій половині XIX ст. Конфлікт мрії та дійсності.

Літературний романтизм, його зв'язки з античним мистецтвом, Відродженням, просвітницьким реалізмом, класицизмом. Романтизм як світосприйняття. Глибокий інтерес композиторів-романтиків до внутрішнього світу людини. Образи природи, фантастики. Теми самотності, поневірянь. Пошуки нових форм, жанрів та засобів музичної виразності в творчості романтиків. Роль мініатюри, переосмислення сонатно-симфонічного циклу. Ведуча роль пісенної мелодії. Звернення до програмності.

Тема 2. Розвиток німецького та австрійського музичного мистецтва в першій половині XIX ст.

Вплив суспільно-політичного життя Німеччини та Австрії на розвиток мистецтва. К. М. Вебер і його романтична опера. Класична основа творчості Ф. Мендельсона, романтичні тенденції його симфонізму. Фортепіанний та вокальний спадок. Композиторська та музично-критична діяльність Р. Шумана яскравого представника німецького романтизму. Ф. Шуберт - молодший сучасник Бетховена, композитор-романтик. Вплив музичної культури Відня на становлення Шуберта як композитора. Пісня і танець - основа його творчості. Розкриття душевного світу людини. Створення нових жанрів фортепіанної мініатюри, пісенних циклів, лірико-романтичної симфонії. Життєвий та творчий шлях Ф. Шуберта.

СЛУХАННЯ: фрагменти з опери К. М. Вебера "Вільний стрілець"; увертюра до опери "Вільгельм Тель"; Ф. Мендельсон, музика до комедії В. Шекспіра "Сон літньої ночі"; "Пісні без слів" (за вибором); Р. Шуман, "Фантастичні п'єси"; окремі пісні з вокального циклу "Кохання поета"; Ф. Шуберт, пісні на сл. В. Гете; фрагменти вокальних циклів "Прекрасна мірошниця" та "Зимовий шлях"; симфонія № 8; фортепіанні твори за вибором.

Тема 3. Розвиток італійської опери в першій половині XIX ст.

Національно-визвольна боротьба італійського народу. Прогресивні риси італійського романтизму в літературі. Формування нової оперної школи. Життєвий та творчий шлях Дж. Россіні. Італійська опера після Россіні (В. Белліні, Г. Доницетті).

СЛУХАННЯ: Дж. Россіні, опера "Севільський цирульник"; фрагменти з опер В. Белліні та Г. Доницетті.

Тема 4. Розвиток польської музичної культури першої половини XIX ст.

Національно-визвольний рух і польська культура XIX ст. Твори Ю. Словацького та А. Міцкевича. Творчість польських композиторів: М.Огінського - автора перших класичних полонезів; С. Монюшка - автора першої національної опери: М. Шимановської - видатної піаністки, композитора, автора 24 прелюдій, що є предтечею циклу Ф.Шопена, скрипаля та автора мазурок Г. Венявського. Ф. Шопен - основоположник польської музичної класики, композитор-патріот, співець національно-визвольного руху в Польщі першої половини XIX ст. Тема батьківщини - основна в творчості Шопена. Шопен - "поет фортепіано". Розширення жанрів фортепіанної музики. Відношення Шопена до національної польської музики, світового класичного надбання та романтичного мистецтва. Жанрова різноманітність творів Шопена, їх мелодичне багатство, гармонічна яскравість, структурна різноманітність.

Світове значення творчості Шопена. Життєвий та творчий шлях.

СЛУХАННЯ: Ф.Шопен, мазурки, полонези, етюди, ноктюрни, вальси за вибором; М.Огінський, Полонез а-moll; С.Монюшко, фрагменти з опери "Галька".

Тема 5. Розвиток музичної культури Угорщини другої половини XIX ст.

Ф Ліст - класик угорської музики, композитор, піаніст, диригент, педагог, музичний критик. Зв'язок творчої діяльності Ліста з визвольним рухом угорського народу, з демократичною угорською культурою. Національна героїка творчості Ліста. Протиріччя творчого шляху композитора. Прогресивний характер романтизму Ліста. Нові принципи програмності, монотематизм. Різноманітність жанрів інструментальної музики. Транскрипції, парафрази. Ліст - автор програмних симфонічних творів. Фортепіанна та вокально—хорова творчість.

СЛУХАННЯ: Угорські рапсодії № 2, № 6; „Мефісто-вальс"; симфонічна поема "Прелюди", "Мрії кохання"; фортепіанні транскрипції та парафрази (за вибором).

Тема 6. Музична культура Німеччини та Австрії другої половини XIX ст.

Соціально-політичне та культурне життя в Німеччині другої половини XIX ст. Протиріччя в розвитку німецької музики. Р. Вагнер - німецький композитор, реформатор опери, автор лібрето. Естетичні та філософські погляди Вагнера. Вагнер і світовий музичний театр XIX ст. Звернення до міфологічних сюжетів, прагнення до синтезу музики і драми в опері. Створення "наскрізності" музичної дії, відмова від традиційних оперних номерів, система лейтмотивів, ведуча роль оркестру в операх Вагнера. Домінуюче значення речитативної декламації у вокальних партіях. Статичність дії. Життєвий та творчий шлях. Й. Штраус (син) - австрійський композитор XIX ст. Демократичні тенденції його творчості. Штраус - автор класичних оперет ("Летюча миша", "Циганський барон"). Трактування танцювально-побутових жанрів (вальс, галоп, полька, чардаш). Й. Брамс - композитор малих форм, автор фортепіанних та вокальних мініатюр. Пісенна основа творчості Брамса, зв'язки з фольклором різних країн. Великі вокально-симфонічні цикли - чотири симфонії, фортепіанні та скрипкові концерти. Пісенний симфонізм Брамса. Протиставлення Вагнера Брамсу (конфлікт вагнеріанців та брамінів).

СЛУХАННЯ: Р.Вагнер, увертюра до опери "Тангейзер", „Політ валькірій" з опери „Валькірія", „Шелест лісу" з опери „Зігфрід". "Траурний марш з опери "Загибель богів", Й. Брамс „Угорські танці (за вибором); Й. Штраус - вальси, фрагменти з оперет (за вибором).

Тема 7. Музична культура Франції другої половини XIX ст.

Загальна характеристика суспільно-політичного життя. Французька класична література (Е.Золя, Г.Мопассан, О.Бальзак, Г.Флобер. П.Меріме). Жанрова різноманітність творчості французьких композиторів (лірична опера - Ш.Гуно. Л.Деліб, К.Сен-Санс, Ж.Масне; класична оперета - Ж.Оффенбах; інструментальний концерт - К.Сен-Санс, Е. Лало; музика до драматичних вистав - Ж.Бізе, Л.Деліб, Г.Форе). Ж. Бізе - французький композитор. Вираження в його творчості кращих традицій французької культури. Творчість Бізе -вершина реалізму у французькій музиці XIX ст. Основні життєві віхи.

СЛУХАННЯ: Ж. Бізе, опера "Кармен", музика до драми А.Доде "Арлезіанка"; К.Сен-Санс "Карнавал тварин (фрагменти); Ш.Гуно, фрагменти з опери „Фауст"; Ж.Оффенбах фрагменти з опери "Орфей у пеклі", „Перікола"; Ж. Масне „Елегія": Г.Форе, "Пробудження".

Тема 8. Музична культура Італії другої половини XIX ст.

Характеристика суспільно-політичного життя. Національно-визвольна боротьба італійського народу. Романтичні тенденції в італійській літературі. Дж.Верді - класик італійської музики, композитор-реаліст, "маестро італійської революції". Нерозривний зв'язок творчої та суспільної діяльності Верді з визвольною боротьбою італійського народу. Опора на традиції національної опери. Глибокий ідейний зміст його творчості. Життєвий та творчий шлях.

СЛУХАННЯ: опера "Ріголетто", фрагменти опер "Травіата", "Аїда", "Навуходоносор".

Тема 9. Б.Сметана та А.Дворжак - представники чеської національної музичної школи другої половини XIX ст.

Епоха національно-визвольного руху. Розквіт культури на початку XIX ст. Класики чеської літератури. Чеські народні танці (полька, скочна, соуседска, фуріант), їх своєрідність і національні особливості. Симфонізація танцювальних жанрів в творчості Б.Сметани та А.Дворжака.

СЛУХАННЯ: Б.Сметана, фрагменти опери "Продана наречена", симфонічна поема "Влтава"; А.Дворжак, "Слов'янські танці" (за вибором), симфонія №4, 3. Фібіх "Поема".

Тема 10. Норвезька музична культура XIX ст.

Характеристика суспільно-політичного життя. Підйом національного руху. Розквіт норвезької літератури та мистецтва в середині XIX ст. (творчість Г.Ібсена, Б.Бйорнсона), утвердження сценічного реалізму в норвезькому театрі. Народні пісенно-танцювальні жанри (гангар, спрінгданс, халлінг). Діяльність скрипаля Уле Булля. Е. Гріг - основоположник норвезької музичної класики. Яскрава народність творчості Е.Гріга: образи норвезької природи, народного побуту, фантастики та епосу. Втілення в музиці Е.Гріга особливостей стилю норвезьких народних пісень і танців. Ведуче значення ліричних образів та малих форм в його творчості. Основні життєві віхи.

СЛУХАННЯ: музика до драми Г.Ібсена "Пер Гюнт", "Ліричні п'єси" (за вибором). "Поетичні картинки", концерт для фортепіано з оркестром a-moll.

Тема 11. Шляхи розвитку західноєвропейської музики в кінці XIX -XX ст.

Відомі композитори XX ст.

Протиріччя і складні процеси, різні художні напрями, характерні для музичного мистецтва кінця XIX - початку XX ст. **Імпресіонізм** - одна з найважливіших художніх течій цього періоду. Французька література та живопис на рубежі віків (С.Маларме, Ш.Бодлер, П.Верлен, художники-імпресіоністи К.Моне, О.Ренуар, скульптор О.Роден). Естетика імпресіонізму. Ескізність, фрагментарність. Музичний імпресіонізм. Його представники - К.Дебюссі, М.Равель. Образи природи, картини життя народу, інтерес до життя народу в їх творчості. Італійський веризм і вершина цього напрямку в творчості Дж.Пуччіні. Розвиток традицій Дж.Верді. Правдиве, експресивне втілення людських почуттів. Яскрава мелодичність опер Дж.Пуччіні та інших композиторів-веристів. П.Масканьї, Р.Леонкавалло. Західноєвропейський симфонізм. Втілення високих гуманістичних ідеалів в симфоніях Г.Малера. Зв'язок його творчості з німецькою літературою та філософією. Програмний симфонізм Р. Штрауса. Розвиток в симфонічних поемах Р.Штрауса традицій, закладених творчістю Ф.Ліста. Експресіонізм. Історичні та соціальні умови його виникнення. Музичний експресіонізм, представлений творчістю композиторів нової віденської школи (А.Шонберг, А.Берг, А.Веберн). Відображення в їх творах гострих протиріч суспільного життя. Втілення трагедії другої світової війни. Розрив з традиціями музичного мистецтва, з тональною музикою. Створення нової системи - додекафонії. Неокласицизм. Течія, що виникла як протиставлення експресіонізму. Більш спокійний тон творів. П.Хіндеміт, І.Стравинський, почасти К.Орф - яскраві представники неокласицизму в музиці. Відродження в їх творах музичного мистецтва минулих епох, стародавніх стилів, жанрів та форм. Звернення П.Хіндеміта та І.Стравинського до творчості Й.-С.Баха і Г.Генделя, віденських класиків. Втілення в творах І.Стравинського та К.Орфа елементів старовинних обрядів, театральних жанрів, архаїчних пластів фольклору. К.Орф - педагог. Відомі композитори XX ст. А.Оннегер та композитори "шістки". Відродження англійської музики в творчості Б.Бріттена. Основний напрям творчості - опера. Дж.Гершвін - один із основоположників американської музики. Органічний синтез негритянського фольклору, джазу з музичними формами, жанрами та принципами, що сформувалися протягом тривалого розвитку європейської музики. Розвиток в американській музиці традицій Дж.Гершвіна.

СЛУХАННЯ: К.Дебюссі, фортепіанні мініатюри (за вибором), "Післяполудневий відпочинок фавна"; М. Равель, "Болеро"; фрагменти з опер Дж. Пуччіні "Тоска", "Мадам Баттерфляй"; фрагменти з опери П. Масканьї "Сільська честь"; фрагменти з опери Р. Леонкавалло "Паяци"; Дж. Гершвін, "Рапсодія в стилі блюз", фрагменти опери "Поргі і Бесс".

Тема 12. Відомі мистецькі колективи, виконавці, диригенти минулих і сьогоденних часів. Провідні оперні театри. Музичні конкурси.

Відомі виконавці-інструменталісти (Ф.Бузоні, В.Горовіц, Ван Кліберн, М.Лонг, Ш.Беріо, Г.Венявський, А.В'єтан, Е.Ізаї, І. Стерн І.Менухін, Н.Паганіні, Ж.Тібо.

П.Сарасате, А.Сеговія, Я.Хейфец). Майстри вокалу (П.Віардо-Гарсія, А.Патті, М.Малібран, Л.Прайс, Р.Тебальді, Е.Шварцкопф, Ф.Таманьйо, Е.Карузо, Б.Джільї, М.Ланца, М.дель Монако, Дж.ді Стефано, Т.Гоббі, Т.Руффо, Н.Гяуров, Л.Паваротті).

Диригенти (Г.Берліоз, Л.Бернстайн, Р.Вагнер, Б.Вальтер, Г.фон Караян, Л.Стоковський, А.Тосканіні) і симфонічні оркестри - Гевандхауз - лейпцігський симфонічний оркестр, Королівський симфонічний оркестр в Англії, Філадельфійський симфонічний оркестр в США та ін.

Найвідоміші зарубіжні оперні театри (Гранд Опера в Парижі. Ковент Гарден в Лондоні, Ла Скала в Мілані. Байрейтський театр в Німеччині. Метрополітен Опера в США).

Музичні конкурси (конкурси піаністів ім. Ф.Шопена у Варшаві, ім. Ф.Ліста у Будапешті, ім. Б.Сметани у Празі; скрипалів ім. Г.Венявського у Варшаві, ім. Н.Паганіні у Генуї, ім. бельгійської королеви Єлизавети у Брюсселі, ім. Е.Ізаї у Брюсселі; скрипалів та піаністів ім. Й.-С.Баха у Лейпцігу. ім. М. Лонг та Ж.Тібо у Парижі, ім. А.Дворжака у Празі; конкурси вокалістів у Тулузі та Будапешті; конкурс оперних співаків у Софії).

Модуль V.

Змістовий модуль 5.

Розвиток та становлення російської композиторської школи

Тема 1. Розвиток російської музичної культури до XIX століття . Російська музична культура I половини XIX ст. Автори російського романсу.

Російська народна музична творчість її ідейно-художнє багатство, глибина і благородство поетичних образів. Основні види та жанри народних пісень (календарні, побутові, билини, історичні пісні, ліричні, хороводні, танцювальні та ін.). Використання їх в композиторській практиці. Основні етапи розвитку російської музичної культури. Розвиток професійної музики в XVII ст. Поява кантів та псалмів. Виникнення багатоголосного (партесного) співу. Встановлення лінійної нотації. Перший театр і роль музики в ньому. Розвиток музичної культури у XVIII ст. Розповсюдження музики в дворянському побуті, при дворі. Придворна співацька капела в Петербурзі. Любительське музикування. Перші збірники. Створення російської національної композиторської школи в другій пол. XVIII ст. (Е.Фомін, М.Латинський, В.Пашкевич, Д.Бортнянський, І.Хандошкін, М.Березовський). Перші зразки російської опери. Розквіт хорової музики. Рогові оркестри. Народні повстання та відображення їх в піснях. Початок збору та вивчення народних пісень.

Характеристика суспільно-історичного життя в Росії. Початок розквіту російської класичної літератури (О.Пушкін. О.Грибоедов, М.Лермонтов). Оперний театр. Формування російської виконавської школи. Жанрове різноманіття в області музичного театру: музика до драми, балет, водевіль. Діяльність К.Кавоса, А.Верстовський - автор національної романтичної опери. Заснування Філармонічного товариства в Петербурзі (1802). Кріпосні оркестри. Основні типи вокальної лірики: російська пісня та сентиментальний російський ліричний романс. О.Аляб'єв - російський композитор, учасник Вітчизняної війни 1812 року. Коротка характеристика життєвого шляху. Широкий діапазон та різноманіття його творчості при ведучому значенні вокальної лірики. Зміст романсів. Введення в романс громадянських, соціальних, патріотичних тем. О.Варламов - представник демократичного середовища, композитор, педагог, співак, гітарист. "Полная школа пения" - перше в Росії методичне керівництво з вокального мистецтва. Огляд творчості. О.Гурільов - син кріпосного музиканта. Любов до народної пісні. Простота і задушевність романсів. Фортепіанні твори.

СЛУХАННЯ: за вибором викладача зразки давньоруського мистецтва співу, канти, сонати Д.Бортнянського, І.Хандошкіна. хорові твори М.Березовського, Д.Бортнянського.

Пісні та романси, фортепіанні твори О. Варламова, О. Гурільова, О. Аляб'єва (за вибором викладача).

Тема 2. Життєвий та творчий шлях М.Глінки.

М.Глінка - основоположник російської музичної класики, що підвів підсумок попередніх досягнень російського музичного мистецтва і відкрив нові шляхи розвитку вітчизняної музики. М.Глінка та О.Пушкін. Відображення в творчості М.Глінки передових ідей, думок і почуттів російського народу. Інтерес до музики інших народів. Дитячі роки. Навчання в Петербурзькому благородному пансіоні. Перебування за кордоном. Історія створення вітчизняної героїко-патріотичної опери "Іван Сусанін" і оцінка її сучасниками. Робота в придворній співацькій капелі. Розквіт творчості. Створення "Вальсу-фантазії", музики до трагедії М.Кукольника "Князь Холмський", романсів та опери "Руслан і Людмила". Останній період життя та творчості. Поїздка до Франції, знайомство з Г.Берліозом. Іспанія, створення увертюри "Арагонська хота", "Ніч в Мадриді". Створення симфонічної фантазії "Камаринська". Смерть композитора на чужині.

СЛУХАННЯ: опера "Іван Сусанін"; фрагменти опери "Руслан і Людмила"; симфонічна фантазія "Камаринська"; увертюри "Арагонська хота"; "Вальс-фантазія"; пісні та романси за вибором.

Тема 3. Життєвий та творчий шлях О.Даргомижського.

О.Даргомижський - сучасник і послідовник М.Глінки. "великий вчитель музичної правди" (М.Мусоргський).

Соціальна тема в творчості О.Даргомижського. Інтерес до сучасних сюжетів, до життя простих людей.

Дитинство і юність. Значення дружби з М.Глінкою для творчого формування О.Даргомижського.

Ранній період творчості. Опера "Есмеральда". Поїздка за кордон.

Повернення на батьківщину в 1845р. - початок періоду творчої зрілості. Романси на тексти О.Пушкіна, М.Лермонтова, Ю.Жадовської, О.Кольцова. Опера "Русалка".

Громадська діяльність О.Даргомижського. Новий творчий підйом. Твори останніх років.

СЛУХАННЯ: фрагменти з опери "Русалка"; романси за вибором викладача.

Тема 4. Російська музична культура 60-70-х рр.

XIX ст. Життєвий та творчий шлях О. Бородіна

Розквіт російської культури в другій половині XIX століття. Загальна характеристика епохи. Демократизація музичного життя. Створення нових музично-просвітницьких організацій - Російського Музичного Товариства, музичної школи М.Балакірева. Музична освіта в Росії. Відкриття консерваторій в Петербурзі та Москві. Розквіт російської виконавської школи. Видатні діячі російської культури - В.Одоєвський, М.Балакірев, А. та М.Рубінштейни, В.Стасов, О.Серов, композитори "Могучої кучки", П.Чайковський. Розквіт російської оперної та симфонічної музики. Різноманіття жанрів, новий зміст, програмність.

О.Бородін - представник російської музичної культури другої половини XIX ст.; композитор "Могучої кучки", вчений-хімік, прогресивний громадський діяч. Основний зміст творчості О.Бородіна - прославлення могутньої богатирської сили російського народу. Життєстверджуючий характер його музики. Розвиток героїко-патріотичних традицій М.Глінки. Дитячі і юнацькі роки. Медико-хірургічна академія. Роль балакіревського гуртка у формуванні О.Бородіна - музиканта. Перша симфонія. Музично-критична діяльність О.Бородіна, його естетичні погляди. Визнання за кордоном. Друга симфонія і опера "Князь Ігор". Завершення її М.Римським-Корсаковим та А.Глазуновим. Камерна творчість 80-их років.

СЛУХАННЯ: опера "Князь Ігор" (фрагментарно); симфонія № 2.

Тема 5. Життєвий та творчий шлях М.Мусоргського

М.Мусоргський - яскравий представник епохи 60-их років, послідовний виразник революційно-демократичних ідей в музичному мистецтві.

Історія Росії в творчості М. Мусоргського. Трагування народу як великої історичної сили. Соціальна тема в творчості композитора.

М.Мусоргський - спадкоємець реалістичних традицій М.Глінки, О.Даргомижського і справжній новатор. Сміливі дерзання в пошуках нового змісту, форми, музичної мови. Дитячі враження. Школа гвардійських підпрапорщиків. Знайомство з О.Даргомижським та М.Балакіревим.

Ранній етап творчості. Народна музична драма "Борис Годунов". Важкі умови життя в період створення опер "Хованщина", "Сорочинський ярмарок". Вокальні цикли 70-их років. Фортепіанний цикл "Картинки з виставки". Доля творчого спадку.

СЛУХАННЯ: опера "Борис Годунов" (фрагменти); "Картинки з виставки"; пісні та романси (за вибором).

Тема 6. Життєвий та творчий шлях М. Римського-Корсакова

М.Римський-Корсаков - російський композитор, педагог, учасник "Могучої кучки", борець за передове національне мистецтво. Багатство і різноманітність змісту творів композитора. Еволюція його творчості. Образи рідної природи, побуту, старовинних казок та обрядів. Ведуча роль оперного жанру. М.Римський-Корсаков і програмний симфонізм. Використання композитором автентичних українських, російських, білоруських, іспанських та інших народних наспівів. Різноманіття жанрів. Музична мова, роль лейтмотивів, значення оркестру. Робота композитора над довершенням опер М.Мусоргського, О.Бородіна, О.Даргомижського. Багатогранність творчої діяльності композитора. Дитячі роки. Морський корпус.

Зближення з М.Балакіревим і його гуртком. Перші значні твори: симфонія №1. симфонічна картина "Садко", опера "Псковитянка". Початок педагогічної діяльності в Петербурзькій консерваторії. Зрілий етап творчості композитора: опери "Майська ніч". "Снігуронька": "Іспанське капрічіо". симфонічна сюїта "Шехеразада". Творча криза початку 90-х років. "Літопис мого музичного життя".

Новий творчий підйом. Оперні останніх років.

Світове визнання творчості композитора.

СЛУХАННЯ: фрагменти опер "Снігуронька". "Садко". "Казка про царя Салтана"; симфонічна сюїта "Шехеразада".

Тема 7. Життєвий та творчий шлях П.Чайковського

П.Чайковський - російський композитор-реаліст. Правдиве відображення Чайковським життєвих конфліктів. Віра композитора в людину, утвердження її права на щастя, протест проти сил, які стоять на шляху до цього.

Органічний зв'язок з народною творчістю. Джерела мелодики: російський міський фольклор та селянські пісні. Різноманіття жанрів.

Світова слава. Вплив на творчість композиторів наступних поколінь.

Училище правознавства. Заняття музикою. Петербурзька консерваторія. Початок творчості.

Московський період (1866-1877). Педагогічна робота в Московській консерваторії. Перші опери, симфонії, програмні симфонічні твори, балет "Лебедине озеро". Перший концерт для фортепіано з оркестром. Робота над оперою "Євгеній Онегін" та Четвертою симфонією.

1878-1884 - життя за кордоном та на Україні. Пік творчості.

Останні роки. Концертні поїздки. Твори: опери "Чародійка". "Пікова дама". "Юланта": балети "Спляча красуня". "Лускунчик", П'ята і Шоста симфонії.

СЛУХАННЯ: опера "Євгеній Онегін"; фрагменти балетів "Лебедине озеро". "Лускунчик", "Спляча красуня"; фрагменти симфоній № 1, 4, 6; увертюра-фантазія "Ромео

і Джульєтта"; фортепіанний цикл "Пори року"; п'єси з "Дитячого альбому": концерт для фортепіано з оркестром №1; романси (за вибором).

Тема 8. Російська музична культура у 80-90-х роках XIX ст.

Суспільно-політичне становище в Росії.

Протиріччя в мистецтві. Боротьба напрямів. Концертне життя. Мамонтовський оперний театр і його роль у російській культурі того часу. Музична освіта. Розквіт виконавських сил. Російська музична критика, фольклористика, публіцистика.

А.Лядов - композитор-мініатюрист, педагог, диригент. Основний напрям творчості - малі форми. Характерні риси стилю. Фортепіанна та симфонічна творчість. Звернення до дитячого, лялькового світу ("Маріонетки", "Бірюльки". "Музична табакерка"). А.Лядов - знавець російського фольклору. Звернення до фольклору інших народів.

А.Глазунов - російський композитор, диригент, педагог, музичний діяч, автор восьми симфоній, програмних симфонічних поем, концертів, трьох балетів, музики до драматичних вистав, великої кількості камерно-інструментальних творів, романсів.

Редагування оперних партитур М.Глінки і завершення разом з М.Римським-Корсаковим опери О. Бородіна "Князь Ігор". Творчість А.Глазунова - завершення цілої епохи розвитку російської класичної музики.

С.Танєєв - продовжувач реалістичних традицій російської класики, учень П.Чайковського.

Різнобічна діяльність С.Танєєва - композитора, педагога, музиканта-теоретика, музично-громадського діяча. Естетичні погляди С.Танєєва. С.Танєєв - композитор-мислитель. Метод монотематизму. Поліфонічна майстерність.

СЛУХАННЯ: А. Лядов, "Кікімора", "Чарівне озеро", "Баба-Яга", "Музична табакерка"; А. Глазунов, фрагменти з балету "Раймонда"; С. Танєєв, фрагменти симфонії № 1. романси, хори.

Тема 9. Російська музична культура кінця XIX - поч. XX ст.

Суспільно-політичне становище в Росії кінця XIX - початку XX ст. Інтенсивний розвиток російського мистецтва. Модерністські напрями (символізм, футуризм).

Творча діяльність композиторів старшого покоління та поява плеяди нових - С.Рахманінов, О.Скрябін, М.Метнер, Р.Глієр. Початок творчої діяльності І.Стравинського, С.Прокоф'єва. М.Мясковського.

Стан музичних жанрів. Нові оперні колективи (опера Зіміна в Москві, Театр музичної драми в Петербурзі, антреприза Дягілева).

Видатні оперні співаки (Ф. Шаляпін. Л. Собінов.

А. Нежданова).

Значення оперно-диригентської діяльності Е.Направника. С.Рахманінова. Ріст концертного виконавства.

Музична критика. Нові музичні журнали. Боротьба напрямів.

Світове визнання російської музики.

С.Рахманінов - російський композитор, представник реалістичного напрямку в російській музиці. Багатогранність обдарування С.Рахманінова.

Глибоке розкриття композитором внутрішнього світу людини. Вплив "Могучої кучки" на створення епічних образів. Тема батьківщини та образи російської природи.

Ведучий напрям творчості - фортепіанна музика. Романси С.Рахманінова - вершина в сфері пісенної лірики кінця XIX- поч. XX ст.

О.Скрябін - російський композитор та піаніст. Протиріччя між філософськими поглядами Скрябіна і його творчістю. Великий інтерес сучасників до творчого спадку композитора. Два ведучі напрями - фортепіанна та симфонічна творчість.

І.Стравинський - один з видатних композиторів сучасності. Складна еволюція творчості. Інтерес до російської казки, древніх пластів слов'янської язичницької культури. І.Стравинський та С.Дягілев.

СЛУХАННЯ: С.Рахманінов, Концерт для ф-но з оркестром № 2; фортепіанні твори та романси (за вибором); О.Скрябін, "Поема екстазу", прелюдії (за вибором); І.Стравинський, фрагменти з балету „Петрушка“, „Весна священна“.

Модуль VI.

Змістовий модуль 6.

Творчість російських композиторів ХХ ст.

Тема 1. Життєвий та творчий шлях С.Прокоф'єва.

Вплив суспільно-політичного життя на розвиток мистецтва в 20-их роках (націоналізація консерваторій, оперних театрів, створення системи музичного виховання, ідеологічна боротьба в мистецтві).

Розвиток музичних жанрів у 30-ті роки. Значення масової пісні в дні війни.

Симфонічна, оперна, балетна, кантатно-ораторіальна творчість композиторів післявоєнного періоду. Музика в боротьбі за мир.

С.Прокоф'єв - класик сучасної російської музики, блискучий піаніст. Життєстверджуючий характер музики С.Прокоф'єва.

Еволюція стилю композитора.

Рання творчість - період пошуків. Протириччя творчості в період перебування С.Прокоф'єва за кордоном (1918 - 1932).

Період творчого розквіту. Глибина змісту його творів, різноманіття тем та жанрів. Самобутність і багатство музичної мови.

Дитинство. Заняття з Р.Глієром. Навчання в Петербурзькій консерваторії. Перші публічні виступи С.Прокоф'єва - піаніста.

Період життя за кордоном. Складність художніх пошуків цього часу.

Повернення на батьківщину. Розквіт таланту композитора. Балети "Ромео і Джульєтта". "Попелюшка". "Кам'яна квітка"; кантата "Олександр Невський"; опери "Семен Котко". "Війна і мир", "Повість про справжню людину"; три останні симфонії; ораторія "На варті миру" та ін.

Образи дитячого і юнацького світу в творчості С.Прокоф'єва.

СЛУХАННЯ: фрагменти опери "Війна і мир"; фрагменти кантати "Олександр Невський"; фрагменти з балетів "Ромео і Джульєтта" та "Попелюшка"; симфонії № 1, № 7; симфонічна казка "Петрик і Вовк"; фортепіанні твори (за вибором).

Тема 2. Життєвий та творчий шлях Д.Шостаковича.

Д.Шостакович - видатний композитор сучасності. Відображення в музиці Д.Шостаковича гострих конфліктів епохи. Багатогранність творчості композитора, широкий діапазон тематики, жанрів. Гуманізм його творів.

Дитинство і юність. Навчання в Петроградській консерваторії. Великий успіх першої симфонії. Д.Шостакович - піаніст.

Творчі пошуки 20-30-х років. Трагічна соціальна сатира в опері "Леді Макбет Мценського повіту" ("Катерина Ізмайлова"). Музика до драматичних вистав і кінофільмів.

Період творчої зрілості. "Ленінградська". Дев'ята. Десята і Одинадцята симфонії, скрипковий концерт. "24 прелюдії та фути" для фортепіано, "Десять хороших поем" та ін.

Громадська діяльність композитора.

СЛУХАННЯ: симфонія № 7.

Тема 3. Життєвий та творчий шлях А.Хачатуряна та Д. Кабалевського

А.Хачатурян - вірменський композитор, що збагатив сучасну музичну культуру новими образами.

Невичерпний оптимізм, святковість музики А.Хачатуряна. Свіжість національного колориту, мелодична щедрість, гармонічна експресія, імпровізаційність, стрімкість танцювальних ритмів.

Широка виконавська, пропагандистська. музично-громадська діяльність композитора.

Дитячі і юнацькі роки. Переїзд до Москви, заняття у композиторів М.Гнесіна, та М.Мяковського. Яскравість творчого обдарування: токката для фортепіано, тріо для кларнету, скрипки і фортепіано. Дипломна робота - Перша симфонія.

Розквіт творчості в передвоєнні та воєнні роки. Фортепіанний і скрипковий концерти, балети "Щастя". "Гаяне", Друга симфонія.

Новий підйом творчості в післявоєнний період. Концерт для віолончелі з оркестром, балет "Спартак". Твори останніх років.

Д.Кабалевський - композитор, музично-громадський діяч, публіцист та музичний критик, педагог, що приділяв велику увагу питанням музично-естетичного виховання школярів.

Дитячі роки в Петербурзі. Заняття в Московській консерваторії. 30-ті роки - період інтенсивного творчого зростання композитора. Твори для дитячої аудиторії. Жанри творчості воєнних років.

Розмах творчої діяльності в післявоєнні роки. Активна робота в якості педагога, музикознавця і громадського діяча. Тріада концертів. Музично-театральні жанри. "Реквієм" на слова Р.Рождественського. Інтерес до камерно-вокальної музики.

Літературна і музично-методична спадщина.

СЛУХАННЯ: фрагменти з балету "Гаяне"; концерт для скрипки з оркестром.

"Реквієм" (фрагменти); концерт для фортепіано з оркестром: пісні для дітей та юнацтва (за вибором).

Тема 4. Життєвий та творчий шлях Г. Свиридова та Р. Щедріна

Г.Свиридов - композитор, що втілює в своїй творчості соціально значимі теми, високі моральні ідеали, патріотизм. Проникливо-ліричне та героїко-епічне розкриття теми батьківщини. Гостре відчуття сучасності. Використання високохудожніх зразків класичної і сучасної поезії.

Ведуча роль вокального та вокально-симфонічного жанрів.

Народно-національна основа творчості. Своєрідність ладової основи, гармонічної мови, поліфонії, форми.

Короткі біографічні дані. Характеристика творчості.

СЛУХАННЯ: музичні ілюстрації до повісті О.Пушкіна "Заметіль", романси та інші твори (за вибором).

Р.Щедрін - композитор, піаніст, музично-громадський діяч. Велике значення творчості Р.Щедріна в розвитку музики на сучасному етапі. Жанрове різноманіття - інструментальна, камерно-вокальна, вокально-симфонічна музика, опери, балети, музика для театру та кіно. Образна багатогранність - від гумору і гострої сатири до розкриття експресивних, психологічно насичених образів. Звернення до малоосвоєних пластів російського фольклору, а також інтонацій старовинних жанрів - билини, плачів та голосінь.

Життєві віхи. Характеристика творчості.

СЛУХАННЯ: музичні ілюстрації до повісті О.Пушкіна "Заметіль", романси та інші твори (за вибором).

фрагменти з балету „Горбоконик“; „Кармен-сюїта“; інші твори за вибором викладача.

Тема 5. Творчі пошуки і знахідки композиторів 70-90-х рр.ХХ ст.

Багатообразна тематика творів останніх десятиріч.

Звернення до історичного минулого, до джерел національної музичної традиції: вокально-симфонічні фрески „Петро I“ А.Петрова, „Пісні Куликового поля“ О.Флярковського, „Куликівська битва“ та „Золоті ворота“ В. Калістратова, „Билина про Бориса і Гліба“ Ю.Буцко, хорова поема Р.Щедріна „Страта Пугачова“, симфонічна поема Д.Шостаковича „Страта Степана Разіна“.

Відображення національного фольклору, народних інтонацій в симфонії „Передзвони”, вокальному циклі „Російський зошит” В.Гавриліна, в „Курських піснях” для хору та оркестру Г.Свиридова.

Тема минулої війни в творах останніх десятиріч: опери „Невідомий солдат”, „А зорі тут тихі” К.Молчанова, моноопера Г.Фріда „Щоденник Анни Франк”, одноактна опера А.Шнітке „Одинадцята заповідь”, балет В.Гавриліна „Воєнні листи”.

Високе інтернаціональне звучання теми боротьби за мир і теми боротьби проти колоніалізму: ораторія Б.Чайковського „Від імені земної кулі”, балет „Круг” А.Ешпая, пісня О.Пахмутової „На вулиці миру”, рок-опера О.Рибнікова „Зірка і смерть Хоакіна Мур'єти”.

Освоєння нової, космічної теми - вокальний цикл О.Пахмутової „Сузір'я Гагаріна”.

Досягнення в жанрі опери (Р Щедрін, С.Слонімський).

Великі досягнення в жанрі балету: „Ангара” А.Ешпая. „Кармен-сюїта”, „Анна Кареніна”. „Чайка”. „Дама з собачкою” Р.Щедріна,

Т.Хренніков „Гусарська балада”, „Ярославна” Б.Тищенко, „Анюта” В.Гавриліна, „Пушкін” А.Петрова та ін.

Розвиток хорової музики, різноманіття її жанрів. Хорова творчість Г.Свиридова, О.Хромушина, О.Буцко та ін. Досягнення в жанрі масової пісні.

Відображення проблем сучасності в інструментальній музиці. Інтерес композиторів до дитячої музики.

СЛУХАННЯ: твори за вибором викладача

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Розвиток української музичної культури від найдавніших часів до кінця XVIII століття												
Тема 1. Мистецтво Київської Русі.	4	2				2	10	1	1			8
Тема 2. Музична культура України у XIV – першій половині XVIII століття.	2	2					10	1	1			8
Тема 3. Музична культура України у другій половині XVIII століття.	6	2	2			2	10	1	1			8
Усього годин	12	6	2			4	30	3	3			24
Змістовий модуль 2. Розвиток української музичної культури XIX - XX століття.												
Тема 1. Українська	7		2			5	8,5	0,25	0,25			8

<i>Музична культура XIX століття.</i>												
Тема 2. Життєвий і творчий шлях М. В. Лисенка. М.	18	4	4			10	9	0,5	0,5			8
Тема 3. Перша третина XX століття – важливий етап формування національної композиторської школи.	12	2	2			8	8,5	0,25	0,25			8
Тема 4.. Музична культура України у першій половині XX століття.	12	6				6	9	1	1			7
Тема 5. Музична культура України другої половини XX століття.	13	4	2			7	9	1	1			7
Усього годин	62	16	10			36	44	3	3			38
Загальна кількість годин	74	22	12			40	74	6	6			62

Модуль III.

Змістовий модуль 3. Західноєвропейська музична культура. Виникнення і розвиток до першої половини XIX ст.

Тема 1. Розвиток музичного мистецтва до XVII ст.	11	4	2			5	7,5	0,25	0,25			7
Тема 2. Розвиток опери та інструментальної музики у XVII – XVIII ст.	11	4	2			5	7,5	0,25	0,25			7
Тема 3. Мистецтво епохи бароко. Й.-С. Бах.	11	4	2			5	7,5	0,25	0,25			7
Тема 4. Музична культура епохи класицизму. Й. Гайдн.	11	4	2			5	7,5	0,25	0,25			7
Тема 5. Творчість В. А. Моцарта.	11	4	2			5	8	0,5	0,5			7
Тема 6. Творчість Л. Бетховена.	11	4	2			5	8	0,5	0,5			7
Усього годин за III модулем	66	24	12			30	46	2	2			42

Модуль IV

Змістовий модуль 4. Творчість композиторів першої половини XIX-XX ст.											
Тема 1. Романтизм в мистецтві	5	2	1			2	8,5	0,25	0,25		8
Тема 2. Розвиток німецького та австрійського музичного мистецтва в першій половині XIX ст.	5	2	1			2	8,5	0,25	0,25		8
Тема 3. Розвиток італійської опери в першій половині XIX ст.	5	2	1			2	8,25	0,25			8
Тема 4. Розвиток польської музичної культури першої половини XIX ст.	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25		8
Тема 5. Розвиток музичної культури Угорщини другої половини XIX ст..	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25		8
Тема 6. Музична культура Німеччини та Австрії другої половини XIX ст.	5	2	1			2	8,75	0,5	0,25		8
Тема 7. Музична культура Франції другої половини XIX ст.	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25		8
Тема 8. Музична культура Італії другої половини XIX ст.	6	2	1			3	8,7	0,5	0,25		8
Тема 9. Б.Сметана та А.Дворжак - представники чеської національної музичної школи другої половини XIX ст.	6	2	1			3	8,25	0,25			8
Тема 10. Норвезька музична культура XIX ст.	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25		8
Тема 11. Шляхи розвитку західноєвропейської музики кінця XIX – поч..XX ст. Відомі	8	2	2			4	16,5	0,5			16

<i>композитори XX ст.</i>												
Усього за IV модулем	64	22	12			30	102	4	2			96
Модуль V												
Змістовий модуль 5.												
Розвиток та становлення російської композиторської школи												
<i>Тема 1. Розвиток російської музичної культури до XIX століття. Російська музична культура I половини XIX ст. Автори російського романсу.</i>	4	1				3	8,5	0,25	0,25			8
<i>Тема 2. Життєвий та творчий шлях М.Глінки.</i>	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25			8
<i>Тема 3. Життєвий та творчий шлях О.Даргомижського.</i>	5	1	1			3	8,25	0,25				8
<i>Тема 4. Російська музична культура 60-70-х рр.XIX ст.Життєвий та творчий шлях О.Бородіна.</i>	5	2				3	8,5	0,25	0,25			8
<i>Тема 5. Життєвий та творчий шлях М.Мусоргського</i>	6	2	1			3	8,5	0,25	0,25			8
<i>Тема 6. Життєвий та творчий шлях М. Римського-Корсакова</i>	6	2	1			3	8,25	0,25				8
<i>Тема 7. Життєвий та творчий шлях П. Чайковського</i>	7	2	1			4	8,5	0,5				8
<i>Тема 8. Російська музична культура у 80-90-х роках XIX ст.</i>	5	1				4	8,25	0,25				8
<i>Тема 9. Російська музична культура кінця XIX - поч. XX ст.</i>	6	1	1			4	8,25	0,25				8
Усього за V модулем	50	14	6			30	77	3	2			72

Модуль VI.											
Змістовий модуль 6.											
Творчість російських композиторів XX ст.											
Тема 1. Життєвий та творчий шлях С.Прокоф'єва.	8	2	1			5	7	0,5	0,5		6
Тема 2. Життєвий та творчий шлях Д.Шостаковича.	8	2	1			5	7	0,5	0,5		6
Тема 3. Життєвий та творчий шлях А.Хачатуряна та Д. Кабалевського.	8	2	1			5	6.75	0,5	0,25		6
Тема 4. Життєвий та творчий шлях Г. Свиридова та Р. Щедріна	8	2				5	6.75	0,5	0,25		6
Тема 5. Творчі пошуки і знахідки композиторів 70-90-х рр. XX ст.	10	4	1			5	6.75	0,5	0,25		6
Тема 6. Відомі виконавці, диригенти, майстри балету. Конкурси.	5					5	6.75	0,5	0,25		6
Усього за VI модулем	46	12	4			30	41	3	2		36
Загальна кількість годин	226	70	36			120	266	12	8		246
Усього	300	92	48			160	300	18	14		268

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Хорові концерти М. Березовського та А. Веделя.	2	
2.	Е. Ванжура «Українська симфонія».	1	
3.	Симфонія соль мінор невідомого автора початку ХІХ століття.	1	
4.	С. С. Гулака-Артемівський. Опера «Запорожець за Дунаєм».	2	
5.	М. Лисенко. Опера «Тарас Бульба»	2	
6.	Кращі обробки народних пісень М. Леонтовича – шедеври української хорової музики.	2	
7.	Кантати Л. Дичко («Калина червона», «Чотири пори року»).	2	
8.	Сучасні теорії виникнення музики. Перші музичні інструменти. Герої античної літератури в музиці.	0,25	
9.	Розвиток опер «буффа», «серія» в ХVІІ - ХVІІІ ст. у західноєвропейській музиці Слухати фрагменти з опер	0,25	0,5

	К. В. Глюка «Орфей», «Дідона та Еней» Г. Персела концерти А. Вівальді „Пори року», твори Ж. Ф. Рамо. Д.Фрескобапді, Ф. Куперена, Д.Букстехуде, твори англійських верджиналістів, фрагменти з ораторій Г. Генделя.		
	Слухання та аналіз клавірної, органної, оркестрової музики Й.С. Баха.	0,5	0,25
11.	Класицизм. Творчість віденських класиків.	1	1,25
	Естетичні принципи романтизму в музиці.		0,25
	Слухання та аналіз творів Ф.Шуберта, Р. Шумана, Ф. Мендельсона, К-М Вебера.	2	0,25
	Слухання та аналіз творів Дж. Россіні, Ф. Шопена	2	0,25
	Слухання та аналіз творів композиторів 2 половини ХІХ ст. – Ф. Ліста, Й. Брамса, Р. Вагнера, Й. Штрауса	2	0,5
16.	Оперна творчість Ж. Бізе та Дж. Верді.	2	0,25
17.	Слухання та аналіз творів Б.Сметани, А. Дворжака, Е. Гріга.	2	0,25
18.	Естетика композиторів імпресіоністів, експресіоністів, неокласицистів, веристів. Специфіка музичної мови Дж. Гершвіна.	2	
19.	Автори російського романсу поч. ХІХ ст.	2	0,25
20.	Слухання та аналіз творів М. Глінки та О. Даргомижського	2	0,25
21.	Слухання та аналіз творів О. Бородіна та М. Мусоргського	1	0,25
22.	Слухання та аналіз творів М. Римського-Корсакова та П. Чайковського	1	
23.	Особливості музичної мови творів російських композиторів кінця ХІХ – поч. ХХ ст.	1	
24.	Характеристика та слухання фортепіанної, симфонічної, оперної та балетної творчості С. Прокоф'єва і Д. Шостаковича	2	1
25.	Слухання та аналіз творів Г. Свиридова, Р. Щедрина, А. Хачатуряна, Д. Кабалевського	2	0,5
26.	Творчість композиторів кінця ХХ ст.	1	0,5
	Разом	48	14

6.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Українські музичні інструменти.	2	6
2.	Характеристика творчого шляху М.Березовського, Д.Бортнянського та А. Веделя.	2	6
3.	Хорові твори М. Вербицького.	2	6
4.	Вокальна музика І. Воробкевича.	2	6
5.	Музичний аналіз твору П.Ніщинського «Вечорниці».	4	5
6.	Духовні твори М. Леонтовича.	4	5
7.	Музичний аналіз камерно-вокальної творчості Я.Степового.	4	5
8.	Аналіз збірки дитячих пісень «Проліски» Я. Степового.	4	5
9.	Музична характеристика персонажів опери М.Лисенка «Гарас Бульба».	4	6

10.	Микола Лисенко – основоположник української класичної музики.	4	10
11.	Перша третина ХХ століття – важливий етап формування національної композиторської школи.	4	13
12.	Музична культура України другої половини ХХ століття.	4	13
13.	Розвиток музичного мистецтва Західної Європи періоду Античності, Середньовіччя, Ренесансу.	10	7
14.	Інструментальна, оперна музика західноєвропейських композиторів до першої половини ХVІІІ ст.	10	14
15.	Естетика класицизму. Оркестр Гайдна. Оперна реформа В. Моцарта. Принципи бетховенського симфонізму.	10	21
16.	Особливості музичного романтизму європейських країн першої половини ХІХ ст.	12	32
15.	Національні західноєвропейські школи композиторські школи другої половини ХІХ ст.	16	56
16.	Вплив жанрів народної творчості на формування музичної мови російських композиторів першої половини ХІХ ст.	12	24
17.	Вплив жанрів народної творчості на формування музичної мови російських композиторів другої половини ХІХ ст. Поява нових жанрів.	12	48
18.	Новаторські традиції, специфіка музичної мови, коло тем та образів С. Прокоф'єва і Д. Шостаковича	14	18
19.	Опора на народні традиції, новітній підхід до діатоніки, інтерес до сучасності у творчості А. Хачатуряна, Д. Кабалевського, Г. Свиридова, Р. Щедрина	20	18
	Разом	160	328

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача здійснюється у вигляді тематичних навчальних проєктів на одну із запропонованих тем:

1. Побутові пісенні жанри української музики.
2. Формування старокиївського знаменного співу.
3. Музична освіта у Острозькому культурно-освітньому осередку ХVІ – ХVІІІ століття.
4. Музична освіта у братських школах і колегіумах.
5. Роль Києво-Могилянської академії в розвитку української культури.
6. Діяльність українських музикантів у Росії в другій половині ХVІІ – першій половині ХVІІІ століття.
7. Скоморохи та їхня роль у розвитку народної культури.
8. Розвиток українського музичного театру ХVІІ-ХVІІІ століття.
9. Особливості жанру хорового концерту в творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя.
10. Основні напрями творчості композиторів «Перемиської композиторської школи».
11. Дитячі опери М.В. Лисенка.
12. Жанрова різноманітність творчості Я. Степового.
13. Традиції і новаторство у творчому доробку С. Людкевича.
14. Тематико-образна система та стильові особливості творчості В. Барвінського.

15. Фортепіанна творчість В. Косенка.
16. Симфонічна творчість Л. Ревуцького.
17. Українська музична культура 50 – 60-х років ХХ століття (творчість А. Кос-Анатольського, Є. Козака, П. Майбороди).
18. Особливості творчого стилю М.Скорика
19. Нові типи симфонічної драматургії у творах Євгена Станковича.
20. «Нова фольклорна хвиля» в українській музиці другої половини ХХ століття.
21. Жанрова палітра творчості Б. Лятошинського.
22. Українська музична культура 70 – 90-х років ХХ століття (Л. Дичко, І. Карабиць, В. Зубицький).
23. Українська музична культура ХХ століття. Погляд сучасника.
24. Фортепіанна творчість М. Вериківського.
25. Особливості творчого стилю В.Івасюка.
26. Характеристика пісенної спадщини А.Філіпенко.
27. Характеристика творчої спадщини Л.Дичко на прикладі кантати «Чотири пори року».
28. Микола Колесса. Особистість, життя, творчість.
29. Музична культура української діаспори.
30. Загальний аналіз фортепіанної творчості І.Шамо.
31. Антична Греція і Рим (зв'язки з культурами Єгипту та інших країн Сходу.)
32. Виникнення та розвиток григоріанського хоралу.
33. Атональна музика середньовіччя.
34. Виникнення англійської опери (XVII т.. Г.Персел «Дідона та Еней»);
35. Вплив традицій вокального мистецтва на інструментальний стиль І.С.Баха
36. Естетичні принципи класицизму як художньо-мистецького напряму.
37. Літературний романтизм (Г.Гейне, Г.Гете, Ю.Словацький, А.Міцкевич, Ш.Петефі)
38. Оперна творчість В.Белліні та Г. Доницетті.
39. Протиріччя творчого шляху Ф.Ліста.
40. Естетичні та філософські погляди Р.Вагнера.
41. Чеські народні танці (полька, скочна, соуседка, фуріант);
42. Розквіт норвезької літератури та мистецтва в середині ХІХ ст. (Г.Ібсен, Б.Бйорнсон).
43. Твори західноєвропейських композиторів у сучасних обробках.
44. Основні етапи розвитку російської музичної культури.
45. Основні типи російської вокальної лірики першої половини ХІХст. М. Глінка та Україна.
46. Соціальна тема в творчості О.Даргомижського.
47. Представники «Нової російської школи».
48. Музична освіта в Росії у 60-70х роках ХІХ ст.
49. Розвиток героїко-патріотичних традицій М. Глінки у творчості О. Бородіна.
50. Трагування М.Мусоргським народу як великої історичної сили. Соціальна тема в його творчості.
51. Казка в творчості М.Римського-Корсакова.
52. Різноманіття жанрів П.Чайковського.
53. П.Чайковський – автор російського балету.
54. Мамонтовський оперний театр і його роль в російській культурі кінця ХІХ ст..
55. Нові оперні колективи кінця ХІХ початку ХХ століття в Росії (опера Зіміна в Москві, «Театр музичної драми» в Петербурзі, антреприза С.Дягілева).
56. Видатні оперні співаки: Ф.Шаляпін, Л.Собінов, А.Нежданова.
57. Новаторський підхід С.Прокоф'єва до вирішення музично-драматургічних завдань у балетній творчості.

58. Д.Шостакович – композитор-симфоніст.
59. Широка виконавська, пропагандистська, музично-громадська діяльність А.Хачатуряна.
60. Ліричне та героїко-епічне розкриття теми батьківщини, гостре відчуття сучасності у творчості Г.Свиридова.
61. І.Андронников «Перший раз на естраді»
62. Концертне життя оперного театру в Москві та Ленінграді (Петербурзі) –кінця ХІХ - початку ХХ століття.

8. Методи навчання

- Лекція, лекція-дискусія, пояснення-ілюстрація, створення пізнавально-зацікавленої ситуації.
- Розповідь з елементами бесіди, лекції із використанням музично-ілюстративного матеріалу.
- Використання музично-ілюстративного матеріалу, структурний (форма) та художній аналіз музичних творів, репродуктивний.
- Частково-пошуковий.

9.Методи контролю : усне та письмове опитування, музична вікторина, тести.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для екзамену (ІІІ семестр)

Поточне тестування та самостійна робота								Самостійна робота	ІНДЗ	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Зм. модуль 1			Зм. модуль 2								100
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T4	T5				
5	5	5	5	5	5	5	5	35	25	70	100
30%										70%	100%

Приклад для екзамену (ІV семестр)

Поточне тестування та самостійна робота						Самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Зм. модуль 3								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	40	100	100
10	10	10	10	10	10			
30%							70%	100%

Приклад для екзамену (V семестр)

Поточне тестування та самостійна робота											Самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Зм. модуль 4													
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	40	100	100
30%												70%	100%

Приклад для екзамену (VI семестр)

Поточне тестування та самостійна робота										Самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Зм. модуль 5												
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9				
5	5	5	5	10	10	10	10	10		30	100	100
30%											70%	100%

Зм. модуль 6

Поточне тестування та самостійна робота						Самостійна робота	Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Зм. модуль 6								
T1	T2	T3	T4	T5	T6			
10	10	10	10	10	10	40	100	100
30%							70%	100%

Примітка. Поточне тестування та самостійна робота вираховується сумарно в 100 балів, після чого визначається 30% від цієї суми в кількості балів (А). Екзаменаційна оцінка виставляється в 100 балів, але від цієї суми вираховується 70% від кількості балів (В). Кінцевий результат (С) дорівнює А+В.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ

А (100-90 балів) – відмінно:

- заслуговує здобувач вищої освіти, який на високому рівні засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, вміє аналізувати і синтезувати навчальний матеріал, робить висновки та узагальнення;
- бере активну участь у практичних та семінарських заняттях, проявляє ініціативу. В практичній діяльності впевнено вміє награти, наспівати, впізнати вивчені музичні твори, відчутти стиль композитора, приналежність до тієї чи іншої епохи.

В (89-82 бали) – добре:

- заслуговує здобувач вищої освіти, який успішно засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, вміє аналізувати і синтезувати навчальний матеріал, робить висновки та узагальнення;
- в практичній діяльності вміє награти, наспівати, впізнати вивчені музичні твори, відчутти стиль композитора, приналежність до тієї чи іншої епохи.

С (81-75 балів) – добре:

- заслуговує студент, який на доброму рівні засвоїв лекційний матеріал, послуговується додатковою інформацією, у загальному вміє робити висновки, але не проникає в глибину даного питання;
- сприймає на слух, впізнає, відтворює вивчені музичні твори.

D (74-67 балів) – задовільно:

- заслугоує здобувач вищої освіти, який на середньому рівні засвоїв лекційний матеріал, не послуговується додатковою інформацією;
- вміє зробити висновки, але поверхово орієнтується у вивченому матеріалі;
- сприймає на слух, впізнає, відтворює вивчені музичні твори.

E (66-60 балів) – задовільно:

- заслугоує здобувач вищої освіти, який на низькому рівні засвоїв лекційний матеріал, не користується додатковою інформацією, поверхово і не конкретно аналізує творчість композитора, його спадщину, не робить узагальнень, не бачить аналогій, йому важко зробити висновки;
- награв з помилками, але впізнає музичні уривки творів, іноді неправильно називає авторів та назву твору, має певні труднощі з визначенням жанру.

FX (59-35 балів) – незадовільно:

- заслугоує здобувач вищої освіти, який дуже поверхово засвоїв лекційний матеріал, володіє найелементарнішими поняттями, не орієнтується в жанрах, стилях, не може зробити висновків, не виконує завдань для самостійного опрацювання;
- рідко впізнає музичні твори, неправильно називає авторів, не може наспівати чи відтворити на інструменті уривки даних творів.

X (34-0 балів) – незадовільно:

- заслугоує здобувач вищої освіти, який зовсім не засвоїв музично-теоретичного матеріалу і не проявляє інтересу до вивчення даного предмету.

Співвідношення питомої ваги результатів поточного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовільно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовільно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовільно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
X	Незадовільно	0 – 34	0 – 9	0 – 24

11. Рекомендована література
Історія української музики
Базова література

1. Белікова В. В. Історія української музики : навч. посіб. [вид.2-ге, перероб. й доп.]. – К. : МОНУ, Кривий Ріг : КДПУ, 2004. – 124 с.
2. Верещагіна О.Є. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. для студ. муз. спец. вищ. навч. закл. / О.Є. Верещагіна, Л.П. Холодкова. – К. : Освіта України, 2010. – 268 с.
3. Кияновська Л. О. Галицька музична культура ХІХ-ХХ ст. : навч. посіб. для ВНЗ / Л. О. Кияновська. – Чернівці : Книга ХХІ, 2007. – 420 с.
4. Кияновська Л. Українська музична культура : навч. посіб. / Л. Кияновська. – Тернопіль : Астон, 2000. – 184 с.
5. Корній Л. П. Історія української музики : в 3 ч. / Л. П. Корній. – Київ – Нью-Йорк : Видавництво М. П. Коць, 1996.
6. Музичне мистецтво України у ХІХ столітті : навч. посіб. Ч. 2. Кн. 1 [кер. Л. В. Ярославич]. – Тернопіль : Астон, – 2002. – 148 с.
7. Ольховський Ю. А. Нарис історії української музики / Ю. А. Ольховський. – К. : Музична Україна, 2003. – 512 с.

Допоміжна

1. Архімович Л. Лисенко М. : життя і творчість / Л. Архімович, М. Гордійчук. – [Вид. 3-тє]. – К. : Музична Україна, 1992. – 253 с.
2. Білинська М. Сидір Воробкевич / М. Білинська. – К. : Музична Україна, 1982. – 42 с.
3. Барвінський В. Музика / Василь Барвінський // Історія української культури / заг. ред. І. Крип'якевича. – [3-тє вид., стереотип.]. – К. : Либідь, 2000. – С. 622 – 648.
4. Булат Т. Микола Лисенко / Т. Булат. – К. : Музична Україна, 1973. – 106 с.
5. Булат Т. Яків Степовий / Т. Булат. – К. : Музична Україна, 1980. – 79 с.
6. Бялик М. Л. М. Ревуцький : риси творчості / М. Бялик. – К. : Музична Україна, 1973. – 200 с.
7. Василенко З. Фольклорна діяльність М.В. Лисенка / З. Василенко. – К. : Наукова думка, 1972. – 186 с.
8. Витвицький В. Максим Березовський : життя і творчість / В. Витвицький. – Джерсі Сіті : М. П. Коць, 1974. Перевид. : Львів : Логос, 1995. – 110 с.
9. Волинський Й. Дмитро Бортнянський і Західна Україна / Й. Волинський // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К., 1971. – С. 185 – 200.
10. Герасимова-Персидська Н. О. Музика бароко / Н. Герасимова-Персидська // Музика. – 1994. – № 5. – С. 14.
11. Герасимова-Персидська Н. О. Партесний концерт ХVІІ – ХVІІІ ст. із київської колекції / Н. Герасимова-Персидська ; [ред. Є. В. Ігнатенко]. – К. : Муз. Україна, 2006. – 340 с.
12. Гордійчук М. Зародження української симфонічної музики / М. Гордійчук // Українське музикознавство. – Вип. 6. – К., 1971. – С. 111 – 125.
13. Гордійчук М. Леся Дичко / М. Гордійчук. – К. : Музична Україна, 1978. – 77 с.
14. Гордійчук М. Микола Леонтович / М. Гордійчук. – К. : Музична Україна, 1974. – 61 с.
15. Гордійчук М. Пилип Козицький / М. Гордійчук. – К. : Музична Україна, 1985. – 64 с.
16. Грица С. Й. Мелос української народної епіки / С. Грица. – К. : Наукова думка, 1979. – 245 с.
17. Дилецький Микола Граматика музикальна : фотокопія рукопису 1723 року / Микола Дилецький. – К. : Музична Україна, 1970. – С.1 – 9.

18. Завальнюк А. Ф. Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори: До 130-ї річниці від дня народження / Завальнюк, Анатолій Федорович. – 2-ге вид., доопрацьоване і доп. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 272 с. : іл. ; нот.
19. Загайкевич М. Богдана Фільц : творчий портрет / М. Загайкевич. – К.-Тернопіль : Астон, 2003. – 144 с.
20. Загайкевич М. Михайло Вербицький. Сторінки життя і творчості / М. Загайкевич. – Львів : Місіонер, 1998. – 140 с.
21. Іванов В. Ф. Співацька освіта в Україні / В. Ф. Іванов. – К. : Музична Україна, 1992. – 289 с.
22. Іваницький А. Українська народна музична творчість : навч. посіб. – [Вид. 2-е, допрац.] – К. : Музична Україна, 1999. – 226 с. : нот.
23. Івасейко С. Віктор Матюк. З життя і творчої діяльності / С. Івасейко. – Сокаль : Книгозбірня сокальської «Просвіти», 1992. – 69 с.
24. Історія української музики в 6 т. Редакційна колегія /М.М.Гордійчук, О.Г.Костюк, Т.П.Булат. – К. : Наукова думка, 1990.
25. Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали // Упор. Є. Федотов. – К., 1981.
26. Кияновська Л. Сильова еволюція галицької музичної культури XIX – XX ст. / Л. Кияновська. – Тернопіль : Астон, 2000. – 339 с.
27. Кияновська Л. Мирослав Скорик. Творчість мистця у дзеркалі епохи : монографія / Л. Кияновська. – Львів : Сполом, 1998. – 216 с.
28. Корній Л. Українська шкільна драма і духовна музика XVII – першої половини XVIII ст. / Л. Корній. – К., 1991. – 298 с.
29. Козицький П. Спів і музика в Київській академії за 300 років її існування / П. Козицький. – К. : Музична Україна, 1971. – 156 с.
30. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики [упор., вст. ст. Ю. Ясиновський / Б. Кудрик. – Л., 2005. – 128 с.
31. Микола Лисенко у спогадах сучасників : у 2 т. Т. 1. – К. : Музична Україна, 2003. – 344 с.
32. Музична Тернопільщина / уклад. В.Я. Миськів. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2008. – 288 с.
33. Муха А. І. Композитори України та української діаспори : довідник / А. І. Муха. – К. : Музична Україна, 2004. – 352 с.
34. Українські композитори: довідник школяра / упор. В. Островський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 52 с.

Інтернет-ресурси:

piano-sheets.ru/
notopedia.ru/
dmitrykrasnoukhov.kiev.ua/tag/noty/
classicalmusiclinks.ru/.../popular_arch.
ib-notes.orpheusmusic.ru/
classicalmusic.com.ua/music.html
zonanot.ru/notes.
tarakanov.net/piano.htm

Історія зарубіжної музики

Базова література

1. Браудо Е.М. История музыки. Учебник /Е.М. Браудо. – М. : Научная мысль, 2016. – 286 с.
2. Брылин Б.А. Проблемы развития вкуса и современная популярная музыка / Б.А. Брылин. - М. : Владос, 2004. – 381 с.
3. Волков С. История русской культуры XX века: От Льва Толстого до Александра Солженицына. – М.: Эксмо, 2008. – С. 162.
4. Галацкая В. Музыкальная литература зарубежных стран / В.Галацкая. - М. Музыка, 1989. – 278 с.
5. Гукова В. В. Світова музична література. Перший рік навчання / В.В.Гукова. - К. : Мелосвіт, 2006. – 285 с
6. Зінкевич О. Музична критика: теорія і методика: Навчальний посібник / Зінкевич О., Чекан Ю. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. – 424 с.
7. Казак І. І. Світова музична література. Ч. 1 / І.І.Казак. – К. : Мелосвіт, 2008. – 187 с.
8. Калініна Н. П.І. Чайковський / Н. Калініна. – К. : Наукова думка, 2001. – 186 с.
9. Келдыш Ю., Корабельникова Л., Корженьянц, Левашев Сабина М. История русской музыки т.7 / Ю. Келдыш, Л. Корабельникова, Л. Корженьянц, М. Сабина «Музыка», 1994 г. – 322 с.
10. Конен В. История зарубежной музыки / В.Конен. – М. : Музыка, 1972. – 389 с.
11. Конен В. История зарубежной музыки. Вып. 3. С 1789 года до середины XIX века. Издание пятое / В. Конен. – М. : Музыка, 1981. – 478 с.
12. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII-XVIII веков в ряду искусств / Т. Ливанова. – М. : Музыка, 1977. – 387 с.
13. Музыкальная литература зарубежных стран. – Вып.2 / Сост. Б.В.Левик. – М., 1980.
14. Музыкальная литература зарубежных стран. – Вып. 3 / Сост. В.С.Галацкая. – М., 1989.
15. Музыкальная литература зарубежных стран. – Вып. 4 / Сост. Б.В.Левик. – М., 1987.
16. Музыкальная литература зарубежных стран. – Вып.5 / Общ. ред. Б.В.Левика. – М., 1984.
17. Советская музыкальная литература. М.»Музыка» т.1, 1989. – 356 с.

Допоміжна література

1. Кенигсберг А. Людвиг ван Бетховен / А. Кенигсберг // Краткий очерк жизни и творчества. – М. : Музыка, 1970. - 276 с.
2. Культурологія: теорія та історія культури : навч. посіб. / за ред. І.І. Тюрменко. – Вид. 2-ге, переробл. та доповн. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 368 с.
3. Постаті. Нариси про видатних людей Донбасу. – Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. – 216 с.
4. Савицька Н. Хронос композиторської життєтворчості. / Н. Савицька. – Львівська національна музична академія М.В. Лисенка. Львів : Сполом, 2008. – 320 с.
5. Самин Д. Сто великих музшантов / Д. Самин. – М. : Вече, 6. 2002. – С. 344-349.
6. Слонимский С. М. Мысли о композиторском ремесле / С. М. Слонимский. – СПб. : Композитор, 2006. – 24 с.
7. Фишман Н.Л. Письма Бетховена. 1817-1822 / Н. Л. Фишман; пер. с нем. 5. Л. С. Товалева, Н. Л. Фишман; под ред. Е. Гордеевой. – М. : Музыка, 1986. – 636 с.
8. Шаповал О. Упровадження концепції «елементарного музикування» Карла Орфа у систему музичного виховання дошкільників / О. Шаповал // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 11. – С. 57-65.